

ORSZÁGOS SPORTEGÉSZSÉGÜGYI INTÉZET

Dr. Soós Ágnes, főigazgató főorvos

1113 Budapest, Karolina út 27.

Levelezési cím: 1525 Bp. 114. Pf. 39.

Tel.: (1) 488-6111 E-mail: foig@osei.hu

Országos Sportegészségügyi Intézet Országos Sportorvosi Hálózat és a Válogatott Kereteket Ellátó Szolgálat

AKTUALIZÁLT állásfoglalás a COVID-19 fertőzött sportolók sportba való visszatérésének kérdésében

Az elmúlt hetek tapasztalatai és a bővülő nemzetközi szakmai ismeretek alapján a szeptember 14-én kiadott állásfoglalást az alábbiak szerint **aktualizáljuk**:

A **COVID-19** pandémia magyarországi **második hulláma** során már **több mint 800** igazolt versenyző fertőződött SARS-CoV-2 vírussal. Várhatóan ez a szám a következő hetekben tovább fog emelkedni. (2020.10.27-ig 827 igazolt sportoló SARS CoV2 pozitív PCR tesztjéről értesítették az Országos Sportegészségügyi Intézetet.) Kérünk minden sportszakembert az együttműködő adatszolgáltatásra, minden sportszövetség köteles a sportágán belül COVID-19 pozitív sportolókról az OSEI felé bejelentést tenni. Minden sportoló köteles az edzője, a sportszervezete és a csapatorvosa felé jelezni, amennyiben COVID-19 betegsége igazolódik.

A bajnokságok és felkészülési időszakok során a vírussal fertőzött sportolók edzéshez, versenyzéshez való biztonságos visszatérése továbbra is kiemelt jelentőségű.

Jelen, aktualizált állásfoglalásunk a 2020. január 1-től hatályos Sportorvosi Alkalmassági- és Szűrővizsgálatok Szakmai Útmutató (Módszertani Levél) részét képezi.

A nemzetközi orvosi szakmai ajánlásokat és az eddigi hazai kardiológiai tapasztalatokat figyelembe véve szükségesnek tartjuk, hogy **gyermekkorú sportolók** esetében külön protokollt vezessünk be.

A felnőtt sportolók esetében a visszatérés menetét az egyes fogalmak definiálásával szeretnénk egyértelművé tenni, valamint az orvosi gondosság megőrzése mellett egyszerűsíteni.

Jelen állásfoglalásunkat **Prof. Dr. Merkely Béla**, a Semmelweis Egyetem rektora és a SE Szív- és Érsebészeti Klinika igazgatója, **Prof. Dr. Andréka Péter**, a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet főigazgatója, **Dr. Ablonczy László**, a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet gyermek ellátásért felelős orvosigazgatójának és a **MOB Orvosi Bizottságának** javaslatai alapján állítottuk össze.

Ismételten felhívjuk figyelmüket a sportolók egészségvédelmében szükséges óvintézkedések és javaslatok betartásának fontosságára és a járványhelyzet népegészségügyi jelentőségére!

Igazolt COVID-19 betegséggel összefüggésben számos **keringési, légzőrendszeri és központi idegrendszeri** szövődmény ismert. A szövődményes szívizomgyulladás következményei között a szívritmuszavar és hirtelen szívleállás akár fatális kimenetelű is lehet, melyek előzetes figyelmeztető tünetek nélkül is jelentkezhetnek.

A **sportorvos, csapatorvos, válogatott keretorvos** feladata és felelőssége a SARS-CoV2 pozitív sportolók követése, felügyelete, **támogatása**. Ez a támogatás foglalja magában a **prevenciós** tevékenységet, a sportági adottságok figyelembevételét, a biztonságos, de optimális idejű és ütemű **visszatérés** meghatározását, az

erőnléti-, állóképességi-, propioceptív képességek **felmérését, visszaszerzésük támogatását, sport-dietetikai és sport-pszichológiai** feladatokat.

Kardiológiai vizsgálattal igazolt **szívizomgyulladás, pericarditis** esetén az érvényben lévő **Sportszakmai útmutató** ajánlása szerint kell eljárni – **6 hónap** versenyzéstől való eltiltás.

I. Felnőtt versenyzőkre vonatkozó rendelkezések

- A sportorvosi engedély pozitív teszteredmény esetén **ideiglenesen visszavonásra kerül*** (A sportorvosi regiszterben „**COVID-19 miatt ideiglenesen eltiltva**” minősítést alkalmazva), a hatósági karantén és a pihenő időszak leteltével újra kell indítani a sportorvosi engedély megszerzésének folyamatát a sportorvosnál.
***kivéve az alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportok esetén – sportlövészet, teke, bowling, curling, krikett, sporthorgászat, golyóspportok, go, íjászat, minigolf.**
- **Tünetmentes és enyhe tünetes** (24 órán belül lezajló tünetek) COVID-19 pozitív sportolók esetén legalább **2 hétig** szükségesnek tartjuk a **fizikai kíméletet**, a versenyszerűen végzett sporttevékenység mellőzését. A sportorvosi engedély az egyéni egészségi állapottól függően leghamarabb **az első pozitív PCR tesztet vagy az első tünetes napot követően 3 héttel adható meg.**
- **Elhúzódóan tünetes** (több napon át tartó tünetek vagy pl. kardiális vagy pulmonológiai érintettség) COVID-19 pozitív sportolók esetén az egyéni egészségi állapot és az aktuális tünetek, panaszok függvényében a szükséges pihenőidő **2-4 hét.** A sportorvosi engedély az egyéni egészségi állapottól függően **az első pozitív PCR tesztet vagy az első tünetes napot követően leghamarabb 4-6 héttel adható meg.** A sportorvosi engedély pozitív teszteredmény esetén **ideiglenesen visszavonásra kerül*** (A sportorvosi regiszterben „**COVID-19 miatt ideiglenesen eltiltva**” minősítést alkalmazva), a hatósági karantén és a pihenő időszak leteltével újra kell indítani a sportorvosi engedély megszerzésének folyamatát a sportorvosnál.
***kivéve az alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportok esetén – sportlövészet, teke, bowling, curling, krikett, sporthorgászat, golyóspportok, go, íjászat, minigolf.**
- A 2-4 hetes pihenőidőt követően a versenyzésig **fokozatosan, pulzuskontroll** mellett lehet testedzést végezni, lehetőség szerint csapatorvosi felügyelet mellett.
- Az alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportágakon kívül minden más – **közepes és magas kardiovaszkuláris kockázatú – sportág** esetén szükséges a **különleges eljárásrend** alkalmazása.

II. Válogatott és olimpiai kerettag sportolóokra vonatkozó különös rendelkezések

- Tünetmentes és enyhe tünetes (24 órán belül lezajló tünetek) COVID-19 pozitív válogatott és olimpiai kerettag sportolók esetén az OSEI által biztosított komplex szűrővizsgálat eredményéig, de legalább az első tünetmentes napot követő 1 hétig szükségesnek tartjuk a **fizikai kíméletet**, a versenyszerűen végzett sporttevékenység mellőzését.
- **Elhúzódóan tünetes** (több napon át tartó tünetek vagy pl. kardiális vagy pulmonológiai érintettség) COVID-19 pozitív válogatott és olimpiai kerettag sportolók esetén az egyéni egészségi állapot és az aktuális tünetek, panaszok függvényében a szükséges pihenőidő az OSEI által biztosított komplex szűrővizsgálat eredményéig, de legalább az első tünetmentes napot követő legalább **2 hét.**
- **Válogatott és olimpiai kerettag** esetében az **OSEI komplex szűrővizsgálatot** biztosít (mozgásszervi szűrés, diétetika, pszichológia, valamint az egyéni egészségi állapot függvényében további kiegészítő vizsgálatok). Normál vizsgálati eredmények esetén **speciális, közvetlen és folyamatos orvosi kontroll mellett** VKESZ és MOB közösen összeállított ajánlása alapján **megkezdhető** a válogatott, olimpiai kerettag sportoló rehabilitációja.

- A sportorvosi engedély válogatott és olimpiai kerettag tünetmentes vagy enyhe tüneteket produkáló sportoló esetében az egyéni egészségi állapot és tünetek függvényében az első pozitív PCR tesztet, vagy az első tünetes napot követően leghamarabb 3 héttel, illetve az enyhe tünetek megszűnését követő 1 héten túl adható meg negatív PCR lelet birtokában.
- A sportorvosi engedély válogatott és olimpiai kerettag, tünetes sportoló esetében az egyéni egészségi állapot és tünetek függvényében az első pozitív PCR tesztet vagy az első tünetes napot követően leghamarabb 3 héttel adható meg.

III. PCR igazolt COVID 19 pozitív felnőtt versenyzők esetén elvégzendő speciális vizsgálatok

- **Felnőtt** sportolók esetében **minden PCR igazolt COVID-19 betegség esetén komplex kardiológiai vizsgálat** indokolt: nyugalmi EKG, szívultrahang, laborvizsgálat és **válogatott kerettag sportoló** esetén szérum troponin szint meghatározás. A kivizsgálást a **pihenőidő** és a **hatósági karantén lejárta**t követően **1-3** héttel javasolt elvégezni. **Kóros eltérés** vagy **elhúzódó panaszok** esetén kiegészítő vizsgálatok: koronária CT, szív MR, Holter vizsgálat válhatnak szükségessé. Bizonyos vizsgálatok elvégzése (szív ultrahang, terheléses EKG) a vizsgálatot végző orvos javaslata alapján **negatív PCR lelet** birtokában lehetségesek.
- **Troponin** szint ellenőrzés történhet vérvételt követően labor által, vagy gyorseszteszt segítségével. A vizsgálatokra a **sportorvos, háziorvos, kardiológus** adhat beutalót, illetve magánegészségügyi ellátók validált eredményei is elfogadhatók.
- **Terheléses EKG** vizsgálatot csak normál troponin értékek mellett javasolt végezni.
- A **sportorvos saját hatáskörben** a versenyző egyéni egészségi állapotának függvényében és a sportág kardiovaszkuláris kockázatát figyelembe véve dönt a sportorvosi engedély kiadásának időpontjáról.

IV. Kiskorú sportolókra vonatkozó rendelkezések

- **Gyermekek** esetén **tünetmentes és enyhe tünetes** esetben **2 hét pihenő, elhúzódóan tünetes** esetben az egyéni egészségi állapottól függően **2-4 hét pihenő idő** szükséges. **Tünetmentes és enyhe tünetes** esetben a **sportorvosi engedély** az első pozitív PCR eredményt vagy az első tünetes napot követően leghamarabb **3 héttel** adható meg, míg elhúzódóan tünetes esetben az egyéni egészségi állapot függvényében ugyanez **4-6 hét**.

12 év alatti tünetes és tünetmentes versenyző esetében a **nyugalmi EKG** mellett a **troponin szint ellenőrzése elegendő. Gyermekkardiológiai** kivizsgálás csak kóros eltérés vagy elhúzódó panaszok esetén szükséges.

12-16 év közötti versenyző esetében kardiológiai vizsgálatot csak az **elhúzódóan tünetes sportolóknál** vagy emelkedett troponin szint esetén kell végezni.

16-18 éves korú versenyzőkre a **felnőttekre** vonatkozó protokoll érvényes, a szív ultrahang vizsgálatot **felnőtt kardiológus** is végezheti.

- **Troponin** szint ellenőrzés történhet vérvételt követően labor által, vagy gyorseszteszt segítségével. A vizsgálatokra a **sportorvos, háziorvos, gyermekorvos, kardiológus** adhat beutalót, illetve magánegészségügyi ellátók validált eredményei is elfogadhatók.

V. Tevékenységüket sportorvosi engedéllyel végző sportszakemberekre vonatkozó rendelkezések

- **Játékvezetők COVID-19 betegsége esetén alkalmazandó eljárás:** a magas intenzitású fizikai igénybevétel miatt a labdarúgás, kézilabda, kosárlabda sportágak esetén a játékvezetők sportorvosi alkalmasságára is ugyanaz vonatkozik, mint a felnőtt versenyzőkre.

VI. A különleges eljárásrend elhagyásának lehetősége

- A **különleges eljárásrend** csak abban az esetben **hagyható el**, ha a sportoló **3 hónapot nem edz, nem versenyez és végig panaszmentes marad**. 3 hónap panaszmentességet követően kardiológiai vizsgálat nélkül, a szokásos sportorvosi protokoll érvényes.

Fogalmak és magyarázatok:

- **COVID-19 beteg:** minden PCR igazolt SARS-CoV-2 pozitív eredményt produkáló versenyző betegnek tekintendő, a betegség tényének megállapítását a PCR teszt alapozza meg, függetlenül a tünetek meglététől vagy súlyosságától.
- **COVID-19 tünetek:**
Enyhe tünetek: Száraz köhögés, szaglász- és ízérezészavar, általános gyengeség, ízületi fájdalom, 24 órán belül lezajló láz, hőemelkedés.
Elhúzódó panaszok: 24 órán túl a következő panaszok: fáradékonyság, csökkent terhelhetőség, kiújuló légszomj. Amennyiben az enyhe tünetek közül a pl. szaglász- és ízérezészavar 24 óránál hosszabban tart, az nem jelent önmagában elhúzódó tünetet.
- **Bejelentési kötelezettség:** minden sportszövetség köteles a sportágán belül COVID-19 pozitív sportolókról az OSEI felé bejelentést tenni. Minden sportoló köteles az edzője, a sportszervezete és a csapatorvosa felé jelezni, amennyiben COVID-19 betegsége igazolódik.
- **Sportorvosi engedély ideiglenes visszavonása:** az alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportágak* kivételével minden sportágban automatikusan, tehát sportorvosi mérlegelés nélkül ideiglenesen visszavonásra kerül a sportorvosi engedély. **A 215/2004 (VII. 13.) korm. rendelet 8. § (1) módszertani levél értelmében a pozitív PCR eredmény meglétével a versenyengedély akkor is visszavontnak tekintendő, ha az a regiszterben és a sportolói dokumentumban nem kerül visszavonásra.** A sportoló és a szövetség által bejelentett esetekben a valós pozitív eredmény ellenőrzését követően az OSEI munkatársai által kerül rögzítésre a „**COVID-19 miatt ideiglenesen eltiltva**” minősítés.
- ***Alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportok:** sportlövészet, teke, bowling, curling, krikett, sporthorgászat, golyóspontok, go, íjászat, minigolf.
- **Troponin szint meghatározás:** vérvétel során labor által meghatározott érték, vagy gyorseszteszt során meghatározott eredmény. Emelkedett troponin szint szívizom sérülésre, szívizom gyulladásra utal.
- **Kardiológiai vizsgálat:** kardiológus szakorvos által végzett komplex vizsgálat, nyugalmi EKG, szívultrahang vizsgálat. Eltérés esetén a kardiológus szakorvos további vizsgálatokat rendelhet el (troponin szint ellenőrzés, Holter monitor, szív MR, koronária CT).

Irodalom:

1. A Game Plan for the Resumption of Sport and Exercise After Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Infection

Dermot Phelan, MD; Jonathan H. Kim, MD, MSc; Eugene H. Chung, MD MSc
JAMA Cardiol. May 13, 2020. doi: 10.1001/jamacardio.20202136

2. American College of Cardiology: Returning To Play After Coronavirus Infection: Pediatric cardiologists Perspective

Peter N. Dean, MD; Lanier Burns Jackson, MD; Stephen M. Paridon, MD, FACC.
JAMA Cardiol. Jul 14, 2020

3. Return to play after COVID-19: a sportcardiologist's view

Helder Dores ; Nuno Cardim

Br. J. Sports Med: 10.1136/bjsports-2020-102482 on 7 May

4. SARS-CoV-2 inflames the heart. The importance of awareness of myocardial injury in COVID-19 patients

Enrico Ammirati; Dao Wen Wang

International Journal of Cardiology 311 (2020) 122-123

Budapest, 2020. október 28.

Dr. Soós Ágnes
Főigazgató főorvos

Dr. Kiss Marianna
OSH vezető sportorvos

Dr. Toman József
VKESZ vezető keretorvos